

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՕՐԵՆՔԸ

ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ԿԱՐԳԱՎՈՐՄԱՆ ԵՎ ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ՎԵՐԱՀՄԿՈՂՈՒԹՅԱՆ ՄԱՍԻՆ

Հնդունվել է 24.11.2004

- [Գլուխ 1 Ընդհանուր դրույթներ](#)
- [Գլուխ 2 Ընթացիկ արժույթային, կապիտալի շարժի ու ֆինանսական արժույթային գործարքների իրականացումը](#)
- [Գլուխ 3 Արժույթային արժեքներով գործարքների իրականացումը](#)
- [Գլուխ 4 Արժույթային վերահսկողությունը](#)
- [Գլուխ 5 Արժույթային հարաբերությունները կարգավորող օրենքների եւ իրավական այլ ակտերի իսկատույնների համար պատասխանատվությունը](#)
- [Գլուխ 6 Անցումային դրույթներ](#)

ԳԼՈՒԽ 1.

ԸՆԴՀԱՆՈՒՐ ԴՐՈՒՅԹՆԵՐ

Հոդված 1. Օրենքի կարգավորման առարկան

Սույն օրենքը սահմանում է Հայաստանի Հանրապետությունում արժույթային գործարքների կնքման կարգն ու պայմանները, արժույթային արժեքների տնօրինման, տիրապետման եւ օգտագործման դեպքերը, կարգն ու պայմանները, ինչպես նաեւ կարգավորում է Հայաստանի Հանրապետությունում արժույթային կարգավորման ու վերահսկողության հետ կապված այլ հարաբերություններ:

Հոդված 2. Արժույթային գործարքների եւ արժույթային գործարքներ իրականացնող անձանց գործունեության իրավական կարգավորումը

Արժույթային գործարքները, արժույթային գործարքներ իրականացնող անձանց գործունեությունը, ինչպես նաեւ Հայաստանի Հանրապետությունում արժույթային կարգավորման ու վերահսկողության հետ կապված այլ հարաբերություններ կարգավորվում են սույն օրենքով, Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիական օրենսգրքով, «Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի մասին» Հայաստանի Հանրապետության օրենքով, Հայաստանի Հանրապետության այլ օրենքներով, Հայաստանի Հանրապետության միջազգային պայմանագրերով, իսկ օրենքով նախատեսված դեպքերում՝ իրավական այլ ակտերով:

Հոդված 3. Օրենքում օգտագործվող հիմնական հասկացությունները

Սույն օրենքի իմաստով եւ սույն օրենքի հիման վրա ընդունված իրավական այլ ակտերի իմաստով՝

1) արժույթային արժեքներ համարվող գույքի տեսակներն են՝

ա) Հայաստանի Հանրապետության արժույթը՝ դրամը,

բ) Հայաստանի Հանրապետության արժույթով արտահայտված վճարային արժեթղթերը,

գ) օտարերկրյա արժույթը (արտարժույթը),

դ) արտարժույթով արտահայտված վճարային արժեթղթերը,

ե) բանկային ոսկին,

զ) սույն մասում նշված արժույթային արժեքներից բխող իրավունքներն ու պարտավորությունները, որոնք ունեն փողային արտահայտություն.

2) Հայաստանի Հանրապետության արժույթն է՝

ա) շրջանառության մեջ գտնվող, ինչպես նաև շրջանառությունից հանված կամ հանվող, սակայն փոխանակման ենթակա Հայաստանի Հանրապետության օրինական վճարամիջոցը՝ Հայաստանի Հանրապետության կենտրոնական բանկի (այսուհետ՝ Կենտրոնական բանկ) թողարկած թղթադրամների եւ մետաղադրամների տեսքով,

բ) Հայաստանի Հանրապետության բանկերի, Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս գտնվող դրանց մասնաճյուղերի բանկային հաշիվներում եւ ավանդներում առկա միջոցները՝ արտահայտված Հայաստանի Հանրապետության դրամով,

գ) Հայաստանի Հանրապետության արժույթը որպես վճարման օրինական միջոց օգտագործելու մասին Հայաստանի Հանրապետության կառավարության եւ Կենտրոնական բանկի կողմից օտարերկրյա պետության համապատասխան մարմինների հետ կնքված համաձայնագրերի հիման վրա տվյալ պետության տարածքում գտնվող բանկերի եւ ֆինանսավարկային այլ կազմակերպությունների հաշիվներում առկա միջոցները՝ արտահայտված Հայաստանի Հանրապետության դրամով,

դ) Հայաստանի Հանրապետության դրամով վճարման վճարային փաստաթղթերը.

3) օտարերկրյա արժույթն (արտարժույթն) է՝

ա) օտարերկրյա մեկ կամ մի քանի պետությունների տարածքում շրջանառության մեջ գտնվող, ինչպես նաև շրջանառությունից հանված կամ հանվող, բայց փոխանակման ենթակա օրինական վճարամիջոց հանդիսացող թղթադրամներն ու մետաղադրամները,

բ) բանկային հաշիվներում եւ ավանդներում գտնվող օտարերկրյա պետությունների դրամական միավորներով եւ (կամ) միջազգային դրամական միավորներով արտահայտված միջոցները եւ վճարման վճարային փաստաթղթերը.

4) բանկային ոսկի՝ Լոնդոնի թանկարժեք մետաղների շուկայի ասոցիացիայի անդամ հանդիսացող գտարկող (աֆինաժային) կազմակերպություններում արտադրված, ոսկու ձուլակտորներն են, որոնք ունեն անհատական սերտիֆիկատ եւ որոնց վրա դաջված է գտարկող կազմակերպության անվանիշը, քաշը, հարգը եւ հերթական սերիական համարը: Ոսկու բանկային ձուլակտորների քաշը կազմում է 350-ից 450 տրոյական ունցիա (10886-13996 գր.), 99.50 ից ոչ պակաս ոսկու պարունակությամբ եւ իրենց վրա լրացուցիչ դաջված է արտադրության տարեթիվը.

5) ռեզիդենտներն են՝

ա) ֆիզիկական անձինք (բացառությամբ անհատ ձեռնարկատերերի), որոնք հունվարի 1-ից մինչև դեկտեմբերի 31-ը ներառյալ սկսվող կամ ավարտվող տասներկուամսյա ցանկացած ժամանակահատվածում գտնվել են Հայաստանի Հանրապետությունում 183 օր եւ ավելի, կամ որոնց կենսական շահերի կենտրոնը գտնվում է Հայաստանի Հանրապետությունում, ինչպես նաև Հայաստանի Հանրապետությունում պետական եւ տեղական ինքնակառավարման մարմիններում աշխատող՝ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս ժամանակավորապես աշխատող ֆիզիկական անձինք,

բ) Հայաստանի Հանրապետությունում պետական գրանցում ստացած, հաշվառված կազմակերպությունները եւ անհատ ձեռնարկատերերը,

գ) օտարերկրյա պետություններում Հայաստանի Հանրապետության դեսպանությունները, հյուպատոսական հիմնարկները, գորքերը,

դ) միջազգային կազմակերպություններում Հայաստանի Հանրապետության մշտական ներկայացուցչությունները,

ե) սույն կետի «բ» ենթակետում նշված ռեզիդենտների՝ Հայաստանի Հանրապետության սահմաններից դուրս գտնվող մասնաճյուղերը եւ ներկայացուցչությունները,

զ) սույն կետի «գ» եւ «դ» ենթակետերում նշված ռեզիդենտների՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն ունեցող ղեկավարները, այլ աշխատակիցներ եւ նրանց ընտանիքների անդամները.

6) ոչ ռեզիդենտներն են՝

ա) ռեզիդենտ չհամարվող ֆիզիկական անձինք, այդ թվում օտարերկրյա պետության պետական ծառայության մեջ գտնվող՝ Հայաստանի Հանրապետությունում ժամանակավորապես աշխատող ֆիզիկական անձինք,

բ) օտարերկրյա պետություններում ստեղծված կազմակերպությունները ու դրանց մասնաճյուղերն ու ներկայացուցչությունները,

գ) Հայաստանի Հանրապետության տարածքում գտնվող օտարերկրյա պետությունների դեսպանությունները, հյուպատոսական հիմնարկները, գործերը եւ միջազգային կազմակերպությունները, ինչպես նաեւ դրանց՝ Հայաստանի Հանրապետության քաղաքացիություն չունեցող ղեկավարները, այլ աշխատակիցներ եւ նրանց ընտանիքների անդամները,

դ) սույն կետի «բ» ենթակետում նշված ոչ ռեզիդենտների մասնաճյուղերն ու ներկայացուցչությունները, որոնք գտնվում են Հայաստանի Հանրապետությունում,

ե) սույն կետի «ա»-«դ» ենթակետերում չնշված եւ ռեզիդենտ չհանդիսացող այլ անձինք.

7) կենսական շահերի կենտրոնն այն վայրն է, որտեղ կենտրոնացված են անձի ընտանեկան կամ տնտեսական շահերը: Ընտանեկան կամ տնտեսական շահ է համարվում այն վայրը, որտեղ գտնվում է անձի բնակելի տունը (բնակարանը), ուր բնակվում է անձը կամ նրա ընտանիքը, եւ գտնվում է նրա (ընտանիքի) անձնական կամ ընտանեկան հիմնական գույքը, կամ հիմնական տնտեսական (պրոֆեսիոնալ) գործունեության իրականացման վայրը.

8) արժութային գործարքներն այն գործարքներն են, որոնք կապված են՝

ա) արժութային արժեքների սեփականության իրավունքի եւ գույքային այլ իրավունքների փոխանցման, ինչպես նաեւ որպես վճարման միջոց արտարժույթով վճարային փաստաթղթերի օգտագործման հետ,

բ) որպես վճարման միջոց արտարժույթի, ինչպես նաեւ արտաքին տնտեսական գործունեություն իրականացնելիս Հայաստանի Հանրապետության արժույթի օգտագործման հետ,

գ) արժութային արժեքների՝ օտարերկրյա պետություններից Հայաստանի Հանրապետության տարածք փոխադրման, ներմուծման եւ առաքման, Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դրանց փոխադրման, արտահանման եւ առաքման հետ.

9) ընթացիկ արժութային գործարքներ են համարվում ռեզիդենտի եւ ոչ ռեզիդենտի միջեւ կատարվող գործարքները կամ վճարումները՝ անկախ դրանց գումարային մեծությունից (բացառությամբ սույն կետի «գ» ենթակետում նշված դեպքերի), դրանք են՝

ա) ապրանքների եւ ծառայությունների ներմուծման կամ արտահանման հետ կապված վճարումները, ինչպես նաեւ կարճաժամկետ վարկերի եւ փոխառությունների տրամադրումը,

բ) վարկերի, փոխառությունների եւ ներդրումների դիմաց վճարվող տոկոսներն ու շահաբաժինները,

գ) վարկերի, փոխառությունների եւ ուղղակի ներդրումների մարմանն ուղղված փոքրածավալ գումարների վճարումները,

դ) ոչ առեւտրային բնույթի փոխանցումները Հայաստանի Հանրապետության տարածք եւ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս, ներառյալ՝ աշխատավարձի, կենսաթոշակների, ժառանգությունների, ֆինանսական օգնության, նվիրատվությունների փոխանցումները.

10) կարճաժամկետ վարկերի ժամկետայնությունը եւ փոքրածավալ գումարների չափը սահմանվում են Կենտրոնական բանկի նորմատիվ իրավական ակտերով՝ համաձայնեցնելով կառավարության լիազորված մարմնի հետ.

11) կապիտալի շարժի եւ ֆինանսական արժութային գործարքներ են համարվում ռեզիդենտի եւ ոչ ռեզիդենտի միջեւ կատարվող այն գործարքները, որոնք չեն համարվում ընթացիկ արժութային գործարքներ.

12) ֆիզիկական անձանց ռեզիդենտությունը կամ ոչ ռեզիդենտությունը որոշվում է սույն հոդվածի 5-րդ եւ 6-րդ կետերի հիման վրա՝ տվյալ ֆիզիկական անձի կողմից ներկայացնելով իր ոչ ռեզիդենտության անհրաժեշտ հիմնավորումները կամ փաստաթղթերը: Եթե ֆիզիկական անձը չի ներկայացնում իր ոչ ռեզիդենտության անհրաժեշտ հիմնավորումները կամ փաստաթղթերը, ապա նա համարվում է ռեզիդենտ ֆիզիկական անձ.

13) մասնագիտացված անձինք են բանկերը, օտարերկրյա բանկերի՝ Հայաստանի Հանրապետությունում գործող մասնաճյուղերը, վարկային կազմակերպությունները, ինչպես նաև Կենտրոնական բանկի լիցենզավորած արտարժույթի դիլերային առուվաճառք իրականացնող անձինք (արժույթային դիլերներ), արտարժույթի առուվաճառք իրականացնող անձինք (փոխանակման կետեր), արտարժույթի առուվաճառքի սակարկություններ կազմակերպող անձինք:

ԳԼՈՒԽ 2.

ԸՆԹԱՑԻՎ ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ, ԿԱՊԻՏԱԼԻ ՇԱՐԺԻ ՈՒ ՖԻՆԱՆՍԱԿԱՆ ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ

Հոդված 4. Ընթացիկ արժույթային, կապիտալի շարժի ու ֆինանսական արժույթային գործարքների իրականացումը

1. Ընթացիկ արժույթային գործարքների իրականացման նկատմամբ որեւէ սահմանափակում չի կարող կիրառվել:
2. Կենտրոնական բանկը ֆինանսական համակարգի անկայունության, հանցավոր ճանապարհով ձեռք բերված միջոցների շրջանառության եւ ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի, վիճակագրական կամ տնտեսական ռիսկերի կանխարգելման նպատակով կարող է սահմանել կապիտալի շարժի ու ֆինանսական արժույթային գործարքների իրականացման համար կարգ եւ պայմաններ:
3. Ռեզիդենտները Հայաստանի Հանրապետության տարածքից դուրս կարող են առանց սահմանափակումների իրականացնել արժույթային գործարքներ՝ օտարերկրյա պետությունների օրենսդրությանը համապատասխան:
4. Ոչ ռեզիդենտների կողմից Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ներդրումների հետ կապված գործարքները կարգավորվում են Հայաստանի Հանրապետության օրենքներով եւ միջազգային պայմանագրերով:

Հոդված 5. Արժույթային արժեքների փոխադրումը, առաքումը, ներմուծումը եւ արտահանումը

1. Ռեզիդենտներն ու ոչ ռեզիդենտները կարող են առանց որեւէ սահմանափակումների եւ առանց հայտարարագրման Հայաստանի Հանրապետության տարածք փոխադրել, առաքել, ներմուծել եւ Հայաստանի Հանրապետության տարածքից փոխադրել, առաքել, արտահանել արժույթային արժեքներ, բացառությամբ սույն հոդվածի 2-րդ մասով նախատեսված դեպքերի:
2. Կենտրոնական բանկը ֆինանսական համակարգի կայունությունն ապահովելու, տնտեսական ռիսկերը կանխարգելելու, հանցավոր ճանապարհով ձեռք բերված միջոցների շրջանառության եւ ահաբեկչության ֆինանսավորման դեմ պայքարի կամ վիճակագրական նպատակներով նորմատիվ իրավական ակտով Հայաստանի Հանրապետության կառավարության լիազորված մարմնի համաձայնությամբ կարող է սահմանել արժույթային արժեքների փոխադրման, առաքման, ներմուծման, արտահանման եւ հայտարարագրման կարգ եւ պայմաններ:

ԳԼՈՒԽ 3.

ԱՐԺՈՒԹԱՅԻՆ ԱՐԺԵՔՆԵՐՈՎ ԳՈՐԾԱՐՔՆԵՐԻ ԻՐԱԿԱՆԱՑՈՒՄԸ

Հոդված 6. Հայաստանի Հանրապետության արժույթով գործարքների իրականացումը Հայաստանի Հանրապետությունում

1. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ապրանքների (գույքի) իրացման, ծառայությունների մատուցման եւ աշխատանքների կատարման փողային գնանշումներն իրականացվում են Հայաստանի Հանրապետության դրամով:
2. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում ռեզիդենտների միջեւ ապրանքների (գույքի) իրացման, ծառայությունների մատուցման, աշխատանքների կատարման, գույքի օգտագործման դիմաց փողային վճարումները, ներառյալ՝ ֆինանսական գործառնությունների դիմաց վճարվող տոկոսավճարները, ընդունվում են եւ իրականացվում են Հայաստանի Հանրապետության դրամով:
3. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում իրավաբանական անձանց կանոնադրական եւ բաժնեհավաք կապիտալում փողային ներդրումներն իրականացվում են Հայաստանի Հանրապետության դրամով:
4. Հայաստանի Հանրապետության տարածքում փողային շահումները կարող են գովազդվել եւ տրվել միայն Հայաստանի Հանրապետության դրամով: